

Møteinnkalling

Utvalg:	Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Møtested:	Galten Gård
Dato:	02.09.2022
Tidspunkt:	9-12.00

Velkommen til befaring og møte i nasjonalparkstyret den 1.-2. september.
Vi møtes på Jonasvollen kl.10.00 den 1. september.
Eventuelt forfall meldes på tlf. 922 43 595 / e-post: sikva@statsforvalteren.no.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Se oppdatert program for de to dagene med befaring.

Overnatting og styremøte på Galten Gård fredag 2. september

Styremøte kl. 09-12.

- Orientering fra SNO v/ Erik Ydse
- Vedtaksmøte
- Orienteringer fra nasjonalparkforvalterne:
 - Sommeren i Gutulia og Besøkssenter nasjonalpark i Elgå
 - Informasjonsprosjekt på Svukuriset og Valdalsfjellet
 - Tilrettelegging ved innfallsporter
 - Nye infopunkt på Historisk vandrerute
 - Stiforsterking Ljøsnåvollen-Mugga
 - Kartlegging av gamle grankloner i Femundsmarka
 - Kurs i naturvernrensing - 6.-7. september - Røros
 - Tilrettelegging ved leirplasser
 - Oppfølging av reingjerder
 - Annet

Lunsj kl. 12-13.

Hjemreise kl. 13.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Arkiv- saksnr
ST 27/2022	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte	
ST 28/2022	Referatsaker	
DS 15/2022	Delegerte saker	
DS 16/2022	Femundsmarka nasjonalpark - dispensasjon for landing med helikopter langs riksgrensa - slutføring av skjøtselsarbeid - Kartverket	2020/571
DS 17/2022	Gutulia nasjonalpark - dispensasjon - felling av ulv, jerv, bjørn og villsvin - 2022/2023 - jaktlag v/ Vidar Brenna	2022/7950
DS 18/2022	Gutulia nasjonalpark - dispensasjon - felling av ulv, jerv, bjørn og villsvin - 2022/2023 - Jaktlag v/ Erik Andre Nordgård	2021/12044
ST 29/2022	Femundsmarka nasjonalpark - drone - organisert ferdsel - 2022 - Nordisk Film TV	2022/5971
ST 30/2022	Informasjon på tvers av landegrenser - Fornyng av "Grenslandet"	2022/197
ST 31/2022	Ressurser til informasjonsarbeid i verneområder - forslag om et samarbeid om ressurser til dette arbeidet	2022/8215
ST 32/2022	Driftsmidler til nasjonalparkstyrene	2022/8223
ST 33/2022	Eventuelt	

ST 27/2022 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte

ST 28/2022 Referatsaker

DS 15/2022 Delegerte saker

DS 16/2022 Femundsmarka nasjonalpark - dispensasjon for landing med helikopter langs riksgrensa - slutføring av skjøtselsarbeid - Kartverket

DS 17/2022 Gutulia nasjonalpark - dispensasjon - felling av ulv, jerv, bjørn og villsvin - 2022/2023 - jaktlag v/ Vidar Brenna

DS 18/2022 Gutulia nasjonalpark - dispensasjon - felling av ulv, jerv, bjørn og villsvin - 2022/2023 - Jaktlag v/ Erik Andre Nordgård

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/5971

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	29/2022	02.09.2022

Femundsmarka nasjonalpark - drone - organisert ferdsel - 2022 - Nordisk Film TV

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia gir Nordisk Film TV dispensasjon til å gjennomføre 71° nord – Team i henhold til § 3 punkt 4.2 i verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark. Det gis ikke dispensasjon til bruk av drone.

Vilkår

- Dispensasjonen gjelder fra 16.09.22 til 18.09.22 langs den angitte traseen i søknaden.
- Opplegget forutsettes å være i tråd med det som er angitt i søknaden og med fokus på sporløs ferdsel.
- Ferdselen må foregå hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.
- Brudd på vernebestemmelse, retningslinjene i forvaltningsplan og vilkårene i dette vedtaket vil kunne medføre at tillatelsen trekkes med umiddelbar virkning.
- Tillatelsen må medbringes og kunne fremvises under turene.

Saksdokumenter (følger saken)

Søknad – Femundsmarka nasjonalpark – drone – organisert ferdsel – 2022 – Nordisk Film TV av 08.08.2022

Saksopplysninger

Nordisk Film TV søker om å gjennomføre 71° nord – Team og filme med drone i Femundsmarka nasjonalpark i perioden 16.09-18.09.2022. Teamene består av to deltakere og er i alt fire team. Sammen med Teamene vil det gå en fotograf, en regi og en sikkerhet/lege. Så det vil være totalt 16 deltakere i det aktuelle tidsrommet i området.

Tøffe turer gir utfordringer når det kommer til å posisjonere fotografene til enhver tid. Dette gjelder spesielt for denne etappen. Det er derfor meget ønskelig å kunne filme med drone underveis på turen. Målet er å vise frem flott norsk natur på sitt beste. Bruk av drone hever inntrykket man får av området betraktelig. Droneoperatørene på denne produksjonen er profesjonelle. De leverer bilder på et nivå som gjør at det blir mindre behov for bruk av blant

annet helikopter for å dekke inn krevende turer. Samtlige av droneoperatørene innehar nødvendig sertifikat for å filme med drone.

Produksjonen vil ha et stort fokus på å ikke legge igjen fotavtrykk i naturen og på sikkerheten til deltakerne. Det vil ikke forekomme flyvning med drone, der det ikke er sentralt for gjennomføringen av programmet. Det vil ei heller være mer enn én drone i luften av gangen på samme sted, og ikke lenger enn noen minutter av gangen. Det vil være en maksimal flyvningstid på 60 minutter, spredt utover et tidsrom på 48 timer.

Hjemmelsgrunnlag – verneforskriften og naturmangfoldloven

Verneforskriften for Femundsmarka nasjonalpark

Formålet med opprettelsen av Femundsmarka nasjonalpark er:

- å bevare et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt skog- og fjellområde,
- å bevare landskapsformer med blant annet det særpregede dødislandskapet med blokkmark, morenerygger, sjøer og vannsystemer,
- å bevare det naturlige biologiske mangfoldet med et egenartet plante- og dyreliv.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Kulturminner i nasjonalparken skal sikres mot skade. Området skal kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse.

Bestemmelser for organisert ferdsel

I verneforskriftens §3 pkt. 4.2 står det at «*bestemmelsene i denne forskrift ikke er til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. forvaltningsplanen.*» Den foreslåtte aktiviteten vil være i regi av et kommersielt selskap og kommer derfor ikke inn under unntaksbestemmelsene.

Bestemmelser for bruk av drone

I verneforskriftens §3 pkt. 6.2 står det at «*bruk av motor på isbor, sag, modellfly, modellbåt o.l. er forbudt*». Miljødirektoratet har definert droner som modellfly. Dette tiltaket må derfor vurderes etter naturmangfoldloven § 48 hvor forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Naturmangfoldloven

Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt, jf. naturmangfoldloven § 35. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i nasjonalparker, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

Vurderinger

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12, angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Området det søkes om berører den nordlige delen av nasjonalparken og omfatter ferdsel til fots og begrenset flyvning med drone. Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som erutarbeidet i forbindelse med verneplanprosesser, forvaltningsplanprosesser og andre kunnskapsinnhentinger i Femundsmarka. Store deler av nasjonalparken er vurdert som sårbare områder jf. kartlegginger av biologisk mangfold og reindrift. De indre områdene av Femundsmarka: Grøtdalen-Vonsjøan-Styggsjøan-Skedbro-Muggsjølia ligger innenfor det som i forvaltningsplanen kap 2.2.5 – kart 4 er angitt som viktige arealer for rødlistede, sjeldne og forstyrrelsesfølsomme fugle- og dyrearter. Nasjonalparkstyret har tilstrekkelig kunnskap om området og konsekvensene av det omsøkte tiltaket.

§ 9 - Føre-var-prinsippet

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

§10 - Økosystemtilnærming og samlet belastning

Den aktuelle traseen berører deler av kjerneområdet i nasjonalparken og er et viktig hekke- og yngleområde for flere sårbare arter. Perioden det søkes om tillatelse for er derimot utenfor de sårbare periodene for dyrelivet. Med det antallet som er involvert i innspillingen kan vi ikke se at dette vil utgjøre en trussel for naturverdiene i det aktuelle området. Flere deler av nasjonalparken bærer preg av mye bruk og har utfordringer knyttet til f.eks. forstyrrelser, forsøpling og skader på trær. Et underholdningsprogram som 71° nord – Team har ca. 200 000 seere. Det er derfor helt nødvendig at det utøves en hensynsfull ferdsel og at innspillingen gjenspeiler hva som er riktig atferd i naturen.

Droner kan virke forstyrrende på dyre- og fuglelivet. Droner som nærmer seg ovenfor fugler vil kunne minne om et predatorangrep og skape flukt- og stressreaksjoner. Det er også kjent at rovfugler kan angripe droner, noe som kan føre til at rovfuglene skader seg. Det er kjent at besøkende i verneområder opplever dronebruk som forstyrrende og en lite ønsket aktivitet når en har oppsøkt området for å oppleve stillhet og ro. Det er derfor viktig å vise respekt og holde avstand til turgåere. Selve filmingen er lite problematisk så lenge opptakene skjer i god avstand fra dyre- og fuglelivet og det vises hensyn til andre brukere. Indirekte vil likevel filmopptak som promoterer sårbare områder overfor nye brukere kunne gi negativ effekt, ved at sårbare områder og arter blir utsatt for forstyrrelser i form av økt ferdsel og aktivitet gjennom stadig større deler av året.

Det er i de siste årene registrert en økning i søknader om dronedyvning til ulike tiltak, og det er viktig å merke seg at dispensasjonsregelen i nml § 48 ikke kan brukes for utvide rammene gitt i vernevedtaket. Det er i tidligere saker åpnet for avgrenset bruk av drone for filming med formål faglig dokumentasjon og tiltak som blir vurdert å ha klar nytteverdi. De aller fleste søknader om bruk av drone i de sårbare områdene har fått avslag.

Når det gjelder forholdet til bruk av droner innenfor nasjonalparken, så har nasjonalparkstyret vedtatt retningslinjer for søknad om bruk av droner. Naturprogram og formidling av verneområdet skal kunne få dispensasjon til filming med drone på vilkår. 71° nord – Team er et underholdningsprogram, men formidler også naturopplevelser. Ut ifra retningslinjene ligger programmet delvis i ei gråsoner mellom underholdning og naturprogram, og kan vurderes å gis dispensasjon, men med klare avgrensinger i tid og rom. Prinsippet om likebehandling gjør at det kan bli vanskelig å sortere mellom de mange aktørene som kan komme til ønske å filme i nasjonalparken og presedensen kan derfor bli stor.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver ansees ikke som relevant, og kommer derfor ikke til anvendelse i denne saken.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Bruk av drone har en mye mindre påvirkning på miljøet enn andre motoriserte hjelpemiddel i tilfeller der filming fra lufta blir vurdert å ha stor nytteverdi, slik at drone vil være beste tekniske hjelpemiddel dersom vilkår for å gi dispensasjon ellers er tilstede.

Samlet vurdering

Ferdseil til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt og kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i nasjonalparken og under sårbare perioder. Den aktuelle traseen berører deler av kjerneområdet i nasjonalparken, men perioden det søkes om tillatelse for er derimot utenfor de sårbare periodene for dyrelivet. Med det antallet som er involvert i innspillingen kan vi ikke se at dette vil utgjøre en trussel for naturverdiene i det aktuelle området. Ut ifra en samlet vurdering kan det gis dispensasjon for gjennomføring av 71° nord – Team.

Flyving med drone kan virke forstyrrende på dyre- og fuglelivet, og andre brukere av området. Den største effekten er selve filmopptaket som potensielt vil promotere sårbare områder. Dette kan komme i konflikt med verneformål og verneverdier ved at sårbare områder og arter blir utsatt for forstyrrelser i form av økt ferdsel og aktivitet gjennom større deler av året. Det er i tidligere saker ikke gitt dispensasjon i de indre delene av nasjonalparken. Formålet er i gråsonen for hva som kan gis dispensasjon etter nasjonalparkstyrets retningslinjer. Bruk av drone vurderes som det motoriserte hjelpemiddelet med minst påvirkning på miljøet jf. bruk av f.eks. helikopter.

Ut ifra en samlet vurdering kan den omsøkte flyvningen med drone komme i konflikt med verneformålet og gå ut over verneverdiene og oppfyller dermed ikke vilkårene for å kunne gi dispensasjon jf. kravene i nml § 48.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/197

Saksbehandler: Sindre Kolstad Valan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	30/2022	02.09.2022

Ny informasjon på tvers av landegrenser - Oppdatering av "Grenslandet"

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia vil utarbeide ny informasjon på de allerede eksisterende skiltavlene oppsatt under interreg-prosjektet «Grenslandet». Den helhetlige tankegangen bak «Grenslandet» videreføres, men utføres i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker og det fremlagte designforslaget.

Saksdokumenter (følger saken)

Forslag til ny utforming av informasjonstavler

Saksopplysninger

Om «Grenslandet»

I perioden 2009-2011 ble det gjennomført et Interreg-prosjekt finansiert av EU-midler. Dette var et samarbeid mellom Länsstyrelsen i Jämtlands län, Dalarnas län, Fylkesmannen i Hedmark og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Formålet var å utarbeide en felles merkevare for informasjon om verneverdier, friluftsliv, reindrift, ulike regelverk og bedre samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten i Norge og Sverige. Prosjektet dekker totalt 9 verneområder på tvers av grensen og utgjør ca. 2500 km². Det ble produsert og satt ut informasjonstavler på ca. 60 steder, av disse er nå 11 i Røros kommune og 13 i Engerdal kommune. Det ble også utarbeidet eget felles nettsted og felles brosjyre.

På norsk side finnes nå merkevaren Norges nasjonalparker og på svensk side Sveriges Kronjuvelar. Dette er svært tydelige merkevarer med godt beskrevne identiteter. De begynner også å bli godt implementert. Disse merkevarene forvaltes av henholdsvis Miljødirektoratet og Naturvårdsverket. Det er ønskelig at disse merkevarene rendyrkes, og at det ikke bygges opp side- eller undermerkevarer, lik «Grenslandet», som tar oppmerksomheten vekk fra de to store. Dette er ikke anbefalt fra kommunikasjonsstøtstedet verken med tanke på kjennskap, omdømme eller brukerorientering. Men det er utrolig viktig å samarbeide godt over grensen, både med tanke på brukerne (for eksempel med tanke på

ulike regler, turene går over grensene, verneverdier er overlappende osv.) men også med tanke på forvaltning i områdene.

Den 16. - 17. mars hadde nasjonalparkforvalterne et møte med forvaltere av grenseområder på svensk side (Rogen NR og Långfjellet NR), samt med Miljødirektoratet. Kort oppsummert ble det enighet om at tiden nå er inne for å se på en fornying av innhold og format på informasjonen i det svensk/norske grenselandet. Leif Helldal hos Länsstyrelsen i Dalarna (som også var delaktig i utarbeidelsen) sjekket opp med Interreg-systemet at det ikke var noen bindinger i forhold til dette prosjektet og hvor fritt vi sto videre.

Veien videre

Det er et behov for å fornye informasjonen, lage kortere budskap og si mer om stedet man er på lokalt, samtidig som at helheten med de svenske verneområdene ivaretas.

For å bistå med utforming og innhold ble det innhentet et tilbud fra kommunikasjonsbyrået Hyper. De vil kunne utforme de nye informasjonstavlene i henhold til den nye merkevaren Norges nasjonalparker. Det legges til grunn for all ny informasjon at det er et stort sammenhengende område over to land.

Vedlagt ligger forslag til ny utforming av informasjonstavlene. Selve stativene er godt bevart og kan gjenbrukes. Dette er avklart med Miljødirektoratet.

Implementering av ny og oppdatert informasjon på de aktuelle stedene vil kunne gjennomføres løpende i tiden framover, med oppstart ved Feragsdammen, Muggosen og Gutulisjøen i år.

~~Uniform~~

Genselandet

Nye maler og plakater

23. juni 2022

Hege Mykkeltveit

Frøydis Hanssen-Bauer

Plakatmaler

Uniform

Grenslandet

Liten

Middels

Stor

Dagens skilt:

Dagens skilt:

Ny løsning:

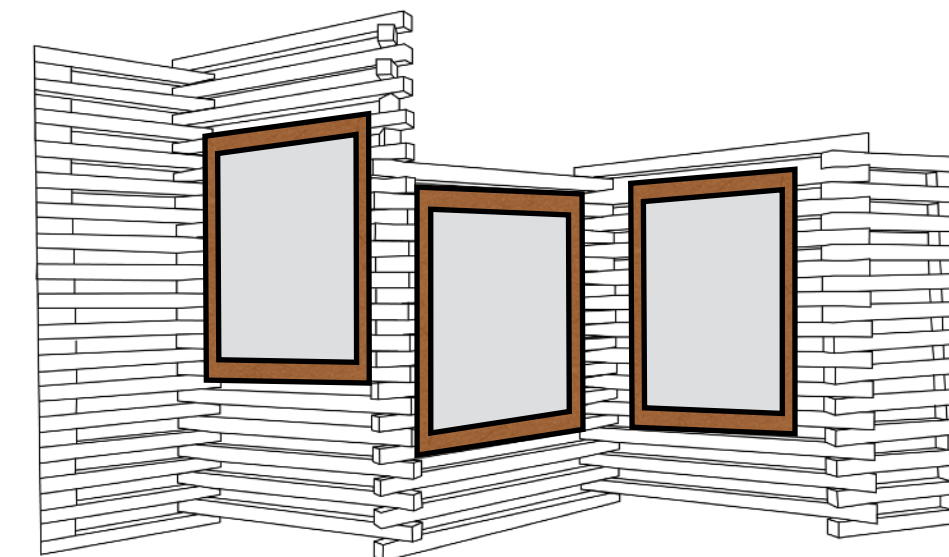
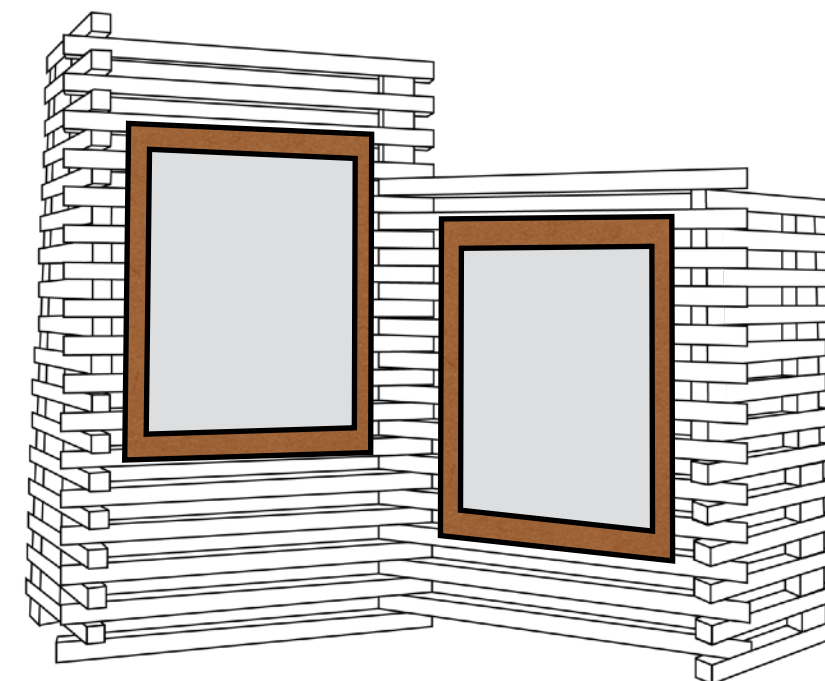
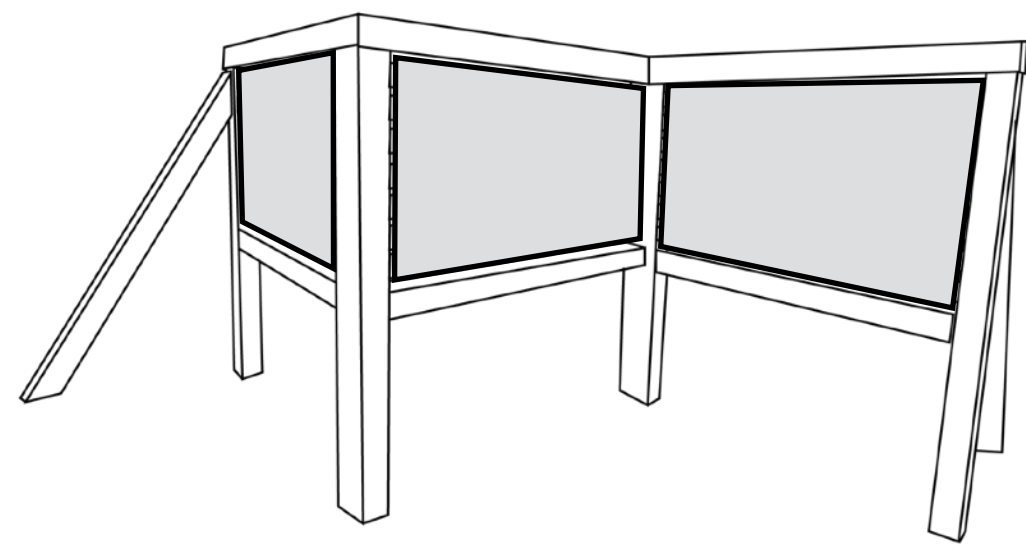
Lage en plakatmal som er tilpasset størrelsen på skiltstativet for å fylle rammen og dermed dekke over 'stripene'

Ny løsning:

Feste en bakgrunn av tynn cortenstål på stativet som en ramme til en stor plakat på 100 x 150cm

Ny løsning:

Feste en bakgrunn av tynn cortenstål på stativet som en ramme til en stor plakat på 100 x 150cm

Nye plakatmaler:

Det er behov for å utvikle plakatmaler i nye størrelser. Én tilpasset rammen i lite skilt og én i størrelsen 100x150.

Det kan være behov for å utvikle 3-4 ulike oppsett for hver av størrelsene for å tilpasse ulikt innhold og skape variasjon i plakatene som vises på samme stativ.

Totalt 6-8 plakatmaler

Cortenstål:

Det vil også være behov for å undersøke muligheter og pris på cortenstålplate til middels og store skilt

Nye plakater

Liten

Dagens skilt:

Antall plakater:

3 plakater per skilt x

Kategori A - 2 steder

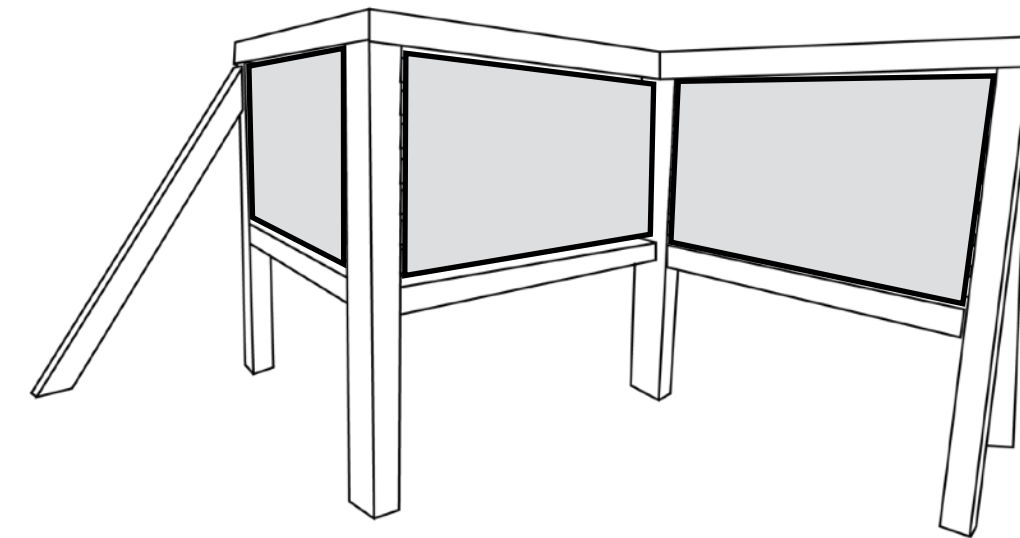
Kategori B - 4 steder

Kategori C - 5 steder

= Totalt 33 plakater

Ny løsning:

Lage en plakatmal som er tilpasset størrelsen på skiltstativet for å fylle rammen og dermed dekke over 'stripene'

Middels

Dagens skilt:

Antall plakater:

2 plakater per skilt x

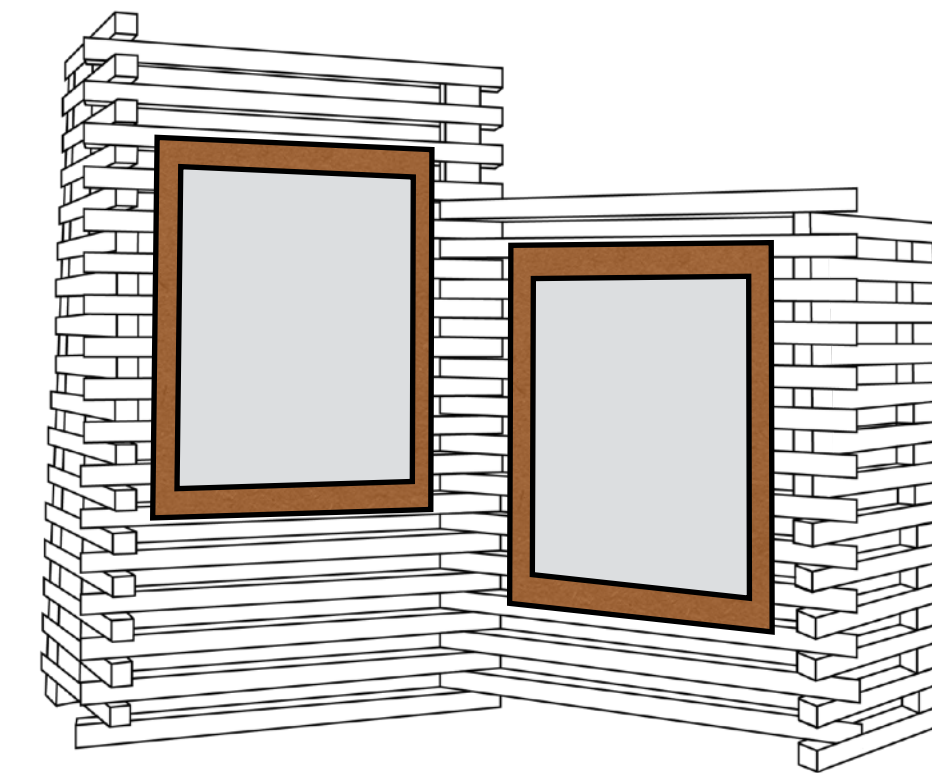
Kategori B – 2 steder

Kategori C – 3 steder

= Totalt 10 plakater

Ny løsning:

Feste en bakgrunn av tynn cortenstål på stativet som en ramme til en stor plakat på 100 x 150cm

Stor

Dagens skilt:

Antall plakater:

3 plakater per skilt x

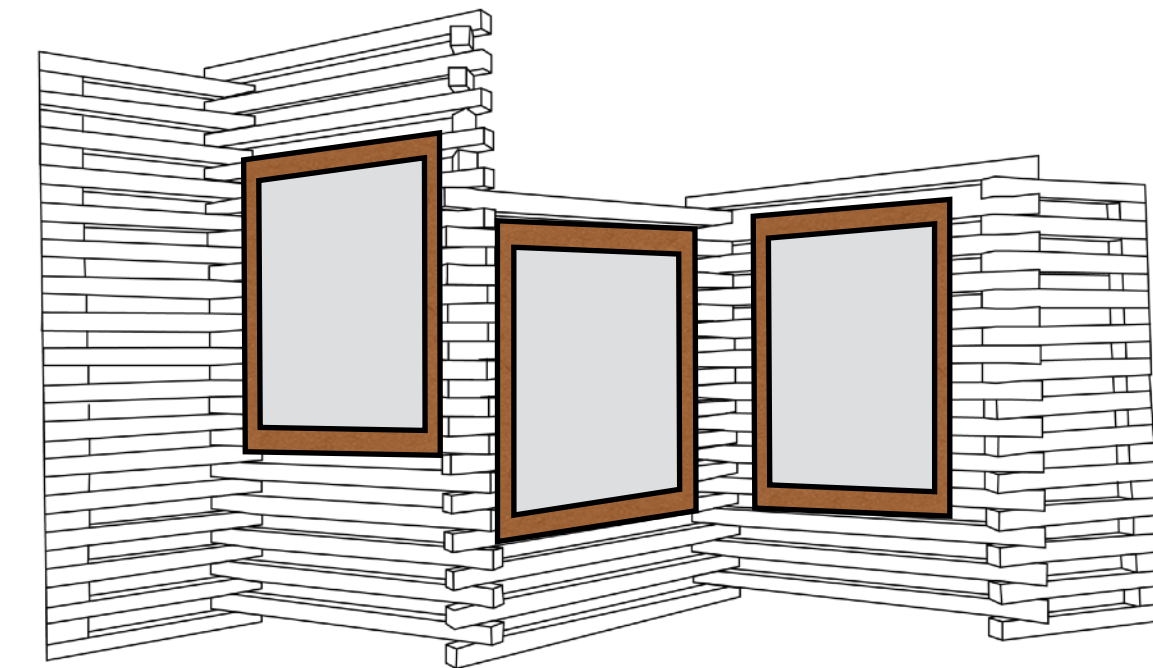
Kategori B – 2 steder

Kategori C – 4 steder

= Totalt 18 plakater

Ny løsning:

Feste en bakgrunn av tynn cortenstål på stativet som en ramme til en stor plakat på 100 x 150cm

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/8215

Saksbehandler: Kirsten Thyrum

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	31/2022	02.09.2022

Ressurser til informasjonsarbeid i verneområder - forslag om et samarbeid om ressurser til dette arbeidet

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia ser behov for en styrking av det informasjonsfaglige arbeidet tilknyttet nasjonalparkforvaltningen. Styret ønsker at det tilføres stillingsressurser til dette arbeidet, med formål å styrke og profesjonalisere informasjonsarbeidet og dermed bidra til å ivareta verneverdiene for framtiden.

Det mest realistiske vil være å få etablert en ressurs i samarbeid med andre nasjonalparkstyret.

Styreleder og forvaltere får fullmakt til å arbeide videre opp mot andre nasjonalparkstyret som ønsker et slikt samarbeid, og deretter i fellesskap ta dette opp med sentrale myndigheter.

Saksopplysninger

Formidling og informasjon er svært viktige virkemiddel for å nå fram til brukerne i verneområdene, slik at besøkende får en god opplevelse. Men også slik at viktige verneverdier ivaretas. Mange av verneverdiene er i dag under press, blant annet på grunn av stort besøkstrykk og ulike aktører og interessegrupper som benytter verneområdene til sin aktivitet, enten det er friluftsliv eller næringsutøvelse.

De senere årene har brukerne og deres opplevelser og tilbud i verneområdene fått et betydelig fokus fra overordnede miljømyndigheter, dette gjenspeiles også i strategidokumenter for norsk reiselivsutvikling, der nasjonalparker trekkes fram som prioriterte besøksmål.

Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene

Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområder kom i 2019. Her pekes det på at både undervisning med naturveiledere og informasjonstavler, blant annet, er viktige tilbud til publikum og at besøkssentre samler et større fagmiljø. Fra Handlingsplanen s.39: «*For å bedre kvaliteten på utadrettet kommunikasjon, bør det utvikles et tettere tverrfaglig samarbeid mellom de som arbeider med formidling. I dette arbeidet er museer, naturveiledere, natur- og kulturminneforvaltning, utdanningsinstitusjonene, natur- og kulturminneguidene og den enkelte bedrift viktige.*»

Besøksstrategi – oppfølging av tiltaksplan

Alle nasjonalparker skal ha en besøksstrategi innen 2020 ifølge Miljødirektoratet sin veileder M-415/2015. Besøksstrategien skal være en del av forvaltningsplanen for verneområdene. I henhold til styrenes vedtekter skal styret i besøksstrategien vurdere behovet for særskilte informasjonstiltak, jf. vedtektenes punkt 8.4. Styret er hovedansvarlig for informasjonstiltak og skal gjennomføre dette i henhold til Miljødirektoratet sin merkestrategi.

Det er lagt ned mye arbeid i utarbeiding av besøksstrategier og mange av de tiltakene som listes opp i handlingsplanene er relatert til ulike informasjonstiltak. Det settes derfor store krav til gjennomføring av disse tiltakene, i forhold til informasjonsfaglig kompetanse.

Kommunikasjonsarbeidet er en viktig del av besøksforvaltningen. Besøksstrategiene som utarbeides skal ifølge Miljødirektoratet si noe om hvordan vi kommuniserer best mulig med de besøkende i våre områder. Merkeveren Norges nasjonalparker legger føringer for hvordan en bygger opp denne kommunikasjonen. Merkeveren skal gi en samlende visuell identitet for aktørene under merkeveren.

For nasjonalparkstyrene er det i merkeveren helt klare forventninger om at de skal arbeide med:

- Innfallsporter og informasjonspunkt
- Besøksretta hjemmeside
- Facebook
- Instagram
- Hjemmeside for styrene
- Brosjyremateriell
- Kommersielt merke

I tillegg er det ønskelig og nødvendig at man kan jobbe mer aktivt opp mot lokale og nasjonale media, for å få ut budskapet i forhold til verdier og utfordringer i våre verneområder. Det er også behov for å følge opp mediainnspill som setter søkelys på ulike utfordringer i verneområdene, når dette får omtale, og det er behov for å imøtegå eller rette opp informasjon. Ulike fagtidsskrift og medlemsblad etc kan også være gode formidlingsarenaer.

Kompetanse og arbeidsoppgaver

Det er også forventet at det skal utarbeides kommunikasjonsplaner for de ulike verneområdene. Noe som er både fornuftig og relevant. Men dette krever både ressurser og kompetanse som ikke nødvendigvis besittes av nasjonalparkforvalterne. Det kan være aktuelt å benytte innleide fagpersoner til å utarbeide kommunikasjonsplaner. Men faren er da at den oppbygde kompetansen innen dette felt i det aktuelle verneområdet forsvinner ut, når

planarbeidet er gjennomført. Kommunikasjon og informasjonsarbeid er et eget fag. Ikke alle nasjonalparkforvaltere besitter denne kompetansen, og kan derfor bruke uforholdsmessig mye tid på slikt arbeid som igjen går ut over andre oppgaver. Særlig løpende kommunikasjonsarbeid opp mot sosiale medier krever kunnskap og tid (lage innlegg, annonser og promotering). Fordelen med å ha en dedikert person som jobber med informasjon og kommunikasjon er flere, og særlig i arbeidet med informasjon på internett, SoMe og for dialog med reise- og næringslivet er dette synlig.

Erfaringer fra Villreinsenteret og Dovrefjell – Rondane angående samarbeid om informasjonsarbeid og kommunikasjonsarbeid

Det har vært gjennomført et 3- årig prosjekt med prosjektstilling som informasjonskonsulent delt slik; 50 % Norsk villreinsenter (Hjerkin) og 25% nasjonalparkstyret for Dovrefjell + 25 % nasjonalparkstyret for Rondane og Dovre. Prosjektet ble organisert som tjenestekjøp fra Norsk villreinsenter. Det ble ansatt en informasjonsrådgiver med kontorsted på Hjerkin, som også er forvaltningsknutepunkt.

Denne stillingen har gitt nasjonalparkstyrene et kraftig løft for informasjon gjennom en god kommunikasjonsplan, nye besøksrettete nettsider, sosiale medier, møter med aktører m.v. Sekretariatene vurderer at ressursen i tillegg til å være en sårt tiltrengt ressurs med profesjonalitet på informasjons- og kommunikasjonsarbeid, gir ekstra synergier og nytteverdi i forhold til styrking av kompetanse om ivaretagelse av felles verneformål. Samt bidratt til at forvaltninga fremstår mer enhetlig og samlet på tvers av vernegrenser. Det har synliggjort samarbeidsmuligheter med aktører som driver aktiviteter i flere verneområder. Det pekes også på at informasjonsmedarbeideren kan oppfattes av publikum og brukere som mer «nøytral» enn forvalterne, dette gir bedre forutsetning for å skape god dialog mellom forvaltning og aktører knyttet til verneområdene.

Selv en så liten personellressurs som 25 % per styre har vært et stort løft, men gir et arbeidspress som i lengden ikke går, og informasjonsmedarbeideren opplever at mange oppgaver forblir ugjort. Erfaringen tilsier at en 100 % stilling for de to nasjonalparkstyrene vil være en nødvendig ressurs for å kunne følge opp det som er igangsatt på kontinuerlig basis. Totalinnsatsen i stillingen i prosjektperioden der halvparten har vært for styrene har vært vesentlig mer enn 100 %. Dette anses ikke som holdbart over tid. De to nasjonalparkstyrene søker derfor Miljødirektoratet om å videreføre av dette arbeidet, med tildeling av ressurser til en ny stilling.

Sekretariatene i de ulike verneområdestyrene i Norge har et stort spenn i arbeidsoppgaver og arbeidsmengde. Den nye merkevaren for Norges nasjonalparker ønsker å signalisere kvalitet og profesjonalitet i forhold til utforming av hjemmesider, brosjyrer, skilt og innfallsporter. Da er det viktig at innholdsproduksjonen og kommunikasjonen har samme standard og kvalitet. Dette fordrer profesjonalitet i forhold til disse oppgavene, og denne kompetansen innehas ikke i verneområdestyrene i dag.

Evaluering av forvaltningen peker på underbemanning

I evalueringsrapporten om forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder i Norge (Nordlandsforskning 2021) trekkes både kompleksiteten i arbeidsoppgaver og knapphet på ressurser i de ulike sekretariatene frem.

I sin oversendelse av evalueringsrapporten til Klima- og miljødepartementet skriver Miljødirektoratet (forvalter sin understrekning):

«Rapporten viser at det er store forsinkelser i mange av styrenes vedtak av forvaltningsplaner og besøksstrategier. Det synes ikke som mengden enkeltvedtak er noen avgjørende grunn til slike forsinkelser. Arbeidet med besøksstrategier har forsinket en god del styrer i arbeidet med forvaltningsplaner, til tross for at besøksstrategier etter intensjonen skulle bygge på forvaltningsplanene.»

«I lys av ulikheter i arbeidsmengden mellom verneområdestyrene og innenfor det enkelte verneområdestyret over tid, påpeker evalueringen at det er behov for en gjennomgang av ressursfordelingen totalt, fordelingen mellom verneområdestyrene, og fordelingen av ressurser på faste ansettelser og midlertidige tiltak. Tregheten i arbeidet med (reviderte) forvaltningsplaner viser dette»

Rapporten peker på at styrer/sekretariater i stor grad mangler ressurser til aktiv strategisk forvaltning og at verneverdiene lider under dette. De fleste styrene har for lite bemanning og ressurser til å møte kompleksiteten i forvaltningsutfordringene. Formidlings- og informasjonsarbeidet er derfor et av arbeidsfeltene som hadde trengt en styrking.

Vurderinger

Informasjon er et viktig virkemiddel i forvaltningen av verneområder, og trenger å bli profesjonalisert. Prosjektet på Hjerkinns med nasjonalparkstyrene Dovrefjell – Sunndalsfjella og Rondane – Dovre, demonstrerer dette svært godt. Informasjon fører til en bevisstgjøring av besøkende og andre som bruker verneområdene til friluftsliv og andre aktiviteter.

Det er ikke realistisk at hvert styre får hver sin ressurs til informasjonsarbeid, det må derfor finnes samarbeidsløsninger som kan ivareta flere verneområder. Det kan finnes flere måter å organisere en slik ressurs, og her skisseres 3 mulige alternativ:

Alternativ 1

Det opprettes en egen informasjonsstilling for flere samarbeidende nasjonalparkstyrer med geografisk sammenheng. Eksempler fra vårt område kan være et samarbeid mellom tre nasjonalpark/ verneområdestyrer; eksempelvis Femundsmarka og Gutulia, Forollhogna og Trollheimen. (Det kan også vurderes verneområder både sørover og nordover med eksempelvis Skardsfjella – Hyllingsdalen og Sylan, Skarvan og Roltdalen. Eller sørover mot Fulufjellet og Sølen. Dette illustrerer at det finnes flere nærliggende samarbeidspartnere.) Den aktuelle stillingen bør da lokaliseres til et forvaltningsknutepunkt og forventes å ha et tett samarbeid opp mot de berørte verneområdeforvalterne.

Alternativ 2

Det finnes to autoriserte Besøkssentre for nasjonalparkene i Trøndelag, disse er lokalisert til Lierne og Elgå. Besøkssentrene har pr i dag en trang økonomi og skal i utgangspunktet møte besøkende som oppsøker senteret, og har krav til et visst antall dager med åpningstid for besøkende. Ressursene til sentrene går med til å dekke oppgavene i autorisasjonen. Men det kan tenkes organisert egne kommunikasjonsstillinger som legges til besøkssentrene, og som da forutsettes å dekke alle nasjonalparkstyrer innenfor sitt geografiske dekningsområde. Eksempelvis en stilling på hvert senter som til sammen dekker alle styrene i Trøndelag.

Informasjons- og kommunikasjonsmedarbeiderne vil da kunne tilføre en ny type kompetanse til Besøkssentrene som også kan styrke deres fagmiljø, da dette vil være beslektede arbeidsområder. Ulempene er imidlertid at det blir geografisk og muligens «kulturell» avstand til de ulike forvaltningsknutepunktene, med styrer og forvaltere.

Alternativ 3

Statsforvalteren i Trøndelag får styrket sin bemanning med 2 Informasjons- og kommunikasjonsstillinger som skal jobbe spesielt opp mot alle de berørte verneområdestyrene i Trøndelag. Stillingene kan da lokaliseres sammen med et allerede etablert kommunikasjonsmiljø, og dette kan også øke mulighetene for å rekruttere sterk kompetanse til disse stillingene. Ulempene er imidlertid at dette kan bli langt unna forvaltningen som skal foregå lokalt.

Samlet vurdering

Av de tre ulike alternativene som er skissert, så er alternativ 1 det foretrukne, da vi forvaltere anser at dette alternativet best vil ivareta nærhet til de geografiske områdene og de temaene som skal ivaretas ved en styrking i kommunikasjons- og informasjonsarbeidet. Men alle alternativene vil kunne bidra til en styrking av informasjonsarbeidet og kan gi dette arbeidet et nødvendig løft og profesjonalitet. Det er i dag ikke avsatt midler til slike stillinger, eller til denne typen arbeid knyttet opp mot nasjonalparkene. Det må derfor til en politisk innsats rettet mot bevilgende myndigheter for å få prioritert midler til dette.

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2022/8223

Saksbehandler: Kirsten Thyrum

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	32/2022	02.09.2022

Driftsmidler til nasjonalparkstyrene

Forslag til vedtak:

Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia ser behovet for at det kommer på plass en ordning som ivaretar behovet for driftsmidler til nasjonalparkforvaltningen.

Dette behovet er forventet å øke for framtiden, og det er nødvendig med en forutsigbar bevilgning til den løpende driften og vedlikehold av innretninger i nasjonalparker og andre verneområder.

Nasjonalparkstyret gir fullmakt til styrelederen og forvalterne slik at denne saken kan følges opp overfor bevilgende myndigheter.

Saksopplysninger

Det har i flere omganger og fra ulike nasjonalparkstyrene blitt tatt opp behovet for at det settes av driftsmidler til nasjonalparkstyrene.

I dagens budsjettssystem kan det søkes om investeringsmidler, midler til drift av de politisk sammensatte nasjonalparkstyrene, samt til utarbeiding av forvaltningsplaner. Det savnes imidlertid tilgjengelige driftsmidler for styrene. Til vedlikeholdsoppgaver og til løpende drift i verneområdet.

For Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker, er det utarbeidet forvaltningsplaner og besøksstrategier som angir en rekke ulike tiltak som foreslås gjennomført. Mange av disse tiltakene er fysiske anlegg der det kan søkes om investeringsmidler. Eksempler på slike tiltak er innfallsporene i Gutulia, Synnervika og Elgå. Dette er påkostede anlegg som er laget for å kunne stå i flere år. Men det vil kreves jevnt vedlikehold for at kvaliteten skal bevares. I tillegg er det et 30-talls informasjonspunkter som er etablert gjennom samarbeidet med svenskene i «Grenselandet», samt tilrettelagt natursti i Gutulia, og toalett etc ved to utvalgte leirplasser. Det er gjennomført en del fysiske tilrettelegginger som klopper, gangbaner og andre tiltak som trenger vedlikehold.

I strategidokumentet for tiltaksplanen skriver Miljødirektoratet følgende:

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetens prioriterte tiltak i verneområder midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser ol) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

Det kan søkes om driftsmidler til tilretteleggingstiltak dvs stier, skilter ol.

I Femundsmarka og Gutulia har det i over 15 år blitt kjørt ut ved til 17 åpne buer og 3 leirplasser, i samarbeid mellom forvaltningen, Statskog og SNO. Det har vært benyttet investeringsmidler til dette tiltaket, men det er jo i realiteten en løpende driftsoppgave. Det samme gjelder vertskap / ettersyn av bygninger etc ved Gutulisetra. Dette er et tiltak som har blitt finansiert av forvaltningen i over 20 år. Det er viktig å videreføre dette. Slike oppgaver ligger nærmere opp mot drift enn investeringsmidler.

Vurderinger

Det har vært en betydelig økning av budsjettposten til investeringsmidler for verneområdene de senere årene. Noe som er svært positivt og har gjort det mulig å prioritere en lang rekke tilretteleggingstiltak. Selv om mange tilretteleggingstiltak gjenstår, for å oppfylle intensjonene om at all informasjon og tilrettelegging skal være i henhold til ny merkevare. Men allerede nå ser vi at behovet for vedlikehold og løpende drift er til stede, og det vil være helt nødvendig å prioritere dette arbeidet dersom kvaliteten skal holdes ved like. I tillegg er det behov for å videreføre det viktige arbeidet med utkjøring av ved og fjerning av søppel, ivaretagelse av bygninger, slik at verneverdiene ivaretas for framtida.

Da det ikke er satt av driftsmidler i budsjettene pr i dag, så er det nødvendig at det også jobbes politisk for å prioritere dette feltet.

ST 33/2022 Eventuelt